

KURJER LITEWSKI

W W I L N I E dnia 7. Pazdziernika V. S. R O K U 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 24 Września. Dalsze czynności wojsk Rossyjskich w Finlandyi. Ośm szwadronów dragonii, dwa muszkietyerskie i jeden strzelecki, z czwartey diwizyi półk, sto kozaków, i kampania konney artylleryi, rozkaz odebrały, odciągnąć nieprzyjaciela z tego stanowiska, jakie zajmował przy Taywoli przeciw Kuopio, gdzie korpus GL. Tuczkowa nayduie się, i usmierzyć buntownikow Karelii. Ten oddział oddany został pod kommandę Generał Adiantanta J. J. Mei X. Dołhorukiego, który przybywszy 4 sierpnia do Serdobola, przyioł dowództwo, postąpił, zioł Ruskiał, i w tem miejscu iako i okolicach iego utwierdził się. Wszystkie usiłowania nieprzyjacielskie do zniesienia naszych forpocztow koło Piligiarwi rozłożonych, daremnemi uczynił.

Mając nieprzyjaciela dostateczne siły pod Kidesa, utwierdzony szancami i baterjami pod Kemi postanowił działać na Serdobol i Jakiniwari dołem jeziora Pasaiarwi przez Ugoniemi. GA. X. Dołhoruki odparł natarczywych Szwedów, d. 14 sierpnia sam z oddziałem opuścił Ruskiał, na przód postąpił i zbliżył się do Piligiarwi i Pigoniemi. Cołnoł nieprzyjaciela z tych miejsc swoje oddziały do Kemmi, gdzie walczyć przedsięwziół. Napadnięty przez podjazd dla przecięcia drogi postany uciekać musiał. Wojska zatem nasze opanowały Kemi. Nieco pierwiey nim cały nasz oddział wystąpił z Ruskiał, GA. X. Dołhoruki wystął z Kalamo Półkownika Gerngrossa z batalionem strzelców, trzema szwadronami dragunów, przez Kides do Suorlax. Półkownik Gerngross i drugi Graf Gudowicz mieli rozkaz, razem zaczynać walkę z nieprzyjacielem; pierwszy w Pichois, drugi w Pichoisalo. Wszystko spełniono z najwyższą dokładnością; krótko się broniąc nieprzyjaciela udał się na łódzie i szukał ratunku w ucieczce. Zostawił na placu 80 zabitych, 16 ieńcow, w których liczbie nayduie się Urzędnik Kideski i Kesalacki, Lewenmark. Strata nasza nie przechodzi 3 zabitych i 5 ranionych. Rozkazał więc GA. X. Dołhoruki Półkownikowi Gudowiczowi zaiść Suorlax.

Spotkał się nieprzyjaciela z iedną kompanią strzelców i puł Szwadronem dragunów, na drodze z Kemi do Glomansi idącej, gdzie po krótkiey rozprawie, legło 10 Szwedów a 6 w niewolę poszło, z naszej strony ieden dragun zabity. Major Szeini z dwoma kompanjami strzelców oraz dwoma i pół szwadronami dragunów, posłany był dla wysledzenia iego istotney siły, i wyparcia z lasu. Przyszło więc walczyć pod wsią Watab; stracił nieprzyjaciela 20 zabitych i 3 ieńcow GA. X. Dołhoruki dowiedziawszy się, że Milicia Jlymanska zgromadziła się w Kononiemi, posłał tam Półkownika Gerngrossa z ośmiu kompanjami piechoty,

iednym szwadronem dragonow i z iednym działem konney artylleryi. Nie miał czasu nieprzyjaciela zebrać więcej nad 800 ludzi; cała kupa przepędzona została. Wojska zatem nasze osadziły Kononiemi.

GA. X. Dołhoruki uczynił, dla utrzymania mieszkańców Karelii w spokoyności, tak mądre rozrządzenia, że one we wszystkim odpowiedni osiągnęły skutek. D. 22 sierpnia opuścił Kemi, z całym swoim oddziałem kierując drogę do Jonze. GM. Arseniew został w założonych fortyfikacyach pod Kemi, z 5 kompanjami Nawagińskiego muszkietyerskiego półku, iednym szwadronem dragunow, i dwoma działami. Utwierdzone stanowiska na drodze do Jlomansy idącej, osadzone zostały kompanjami muszkietyerow, oddziałem Półkownika Grafa Gudowicza znajdującym się w Suorlax, i częścią dragunow do czynienia rozjazdow. Półkownikowi Gerngrossowi rozkazano iść najszybciej z Kowero przez Sarwinze, i najsilniej uderzyć na nieprzyjaciela broniącego przeprawę pod Taypolą Nestirinzara. Pomysłny skutek odpowiedział przedsięwzięciu; cała Milicia Pilkeska, z 200 ludzi regularnego wojska, straciwszy niemało, w rozsypkę poszła. Półkownik Gerngross przeprowadził się zatem z swym oddziałem do Jonze.

D. 23 sierpnia rozkazano Półkownikowi Gerngrossowi iść przez Waskuwara do wsi Ultala i z tytu uderzyć na nieprzyjaciela. Sam zaś GA. X. Dołhoruki zbliżywszy się do Jonze, przeprowadzić się zaczął, dla zdobycia okopow na wyspach po tej stronie Pilisy usypanych; lecz nieprzyjaciela ostrzegłszy ten zamiar, a lękając się działania trzech naszych łodzi, cołnoł się z niezwyčajnym pośpiechem drogą do Taypolą, i nie zastanowił się tylko z tej strony Sarkaiarwi. GA. X. Dołhoruki utwierdziwszy się w Jonze przedsięwziół wytępić najpierwiey znajdujących pod Sno nieprzyjaciół, a potem uczynić obrót dla połączenia się z GL. Tuczkwem. Oprócz tego co się powiedziało, żadne nie nastąpiło ze strony nieprzyjaciela godne uwagi poruszenie. Owszem zupełna cichość i spokoynosc w tej stronie panują. GA. X. Dołhoruki donosi wojennemu Ministrowi, że powierzone iemu wojska opatrzone w żywnosc aż do 12 września. Reszta później.

W nadgodę zasług uwolniony od służby Brygadier Tiutezew został aktualnym stanu konsyliarzem. Były GM. Artylleryi Szaposznikow będzie Sowietnikiem w Expedycyi do podpisywania assygnacyow bankowych. Nadworny konsyliarz Staelberg zostaje kolleskim konsyliarzem. Gubernatorem Finlandzkim będzie aktualny stanu konsyliarz Repiew. S. Petersburgski wojenny Gubernator G. piechoty X. Labanow Rostowski sprawować otdąd

będzie obowiązki cywilnego Gubernatora. Tajny konsyliarz Gołubeow został aktualnym tajnym konsyliarzem. Członek Synodu Metodiusz ozdobiony został krzyżem brylantami sadzonym. Tajnemu konsyliarzowi lesnego wydziału Dyrektorowi Gabclicowi darowane na lat 12 Starostwo Daugowskie, w Pcie Trockim leżące, po śmierci terażniejszego possesora Xawerego Brzostowskiego z obowiązkiem płacenia kwarty, nim ten umrze odbierać będzie z kassy co rok rubli 1500 srebrem. Aktualnemu stanowi konsyliarzowi Posnikowemu darowane na lat 12 Starostwo Okmiańskie, w Powiecie Szawelskim w dożywotniej posessyi GL. Wietinghoffowej będącej, po śmierci terażniejszej possessorki, z obowiązkiem płacenia kwarty, a tymczasem odbierać będzie co rok rubli 1200 srebrem. Aktualnemu stanowi konsyliarzowi Rminowi darowano na lat 12 z obowiązkiem płacenia kwarty Starostwo Mścibowskie w Pcie Wołkowyskim leżące, w dożywotniej posessyi Xawerego Brzostowskiego będącej, do śmierci zaś jego odbierać będzie co rok po rubli 1000 srebrem. Półkownikowi Duchtrowi na lat 12 bez kwarty Starostwo Łoyciewskie w Wilkomierskim w posessyi Józefa i żony jego Bolciewiczów będącej, oraz drugie Okmiańskie w tymże Pcie w posessyi Ignacego Zabieli, nim ci życie skończą odbierać będzie co rok po 1000 rubli srebrem. Półkownikowi Filisow na lat 12 bez kwarty Starostwo Urzeckie w Wileyskim pod dożywociem Wincentego Wołodki, i drugie Pyszczańskie w Borysowskim pod dożywociem Wincentego Biełkowicza, a do ich śmierci odbierać będzie po 1000 rubli srebrem. Maiorowi Gawerdowskiemu na lat 12 bez kwarty dzierzawo Kobylińskie w Rosyjskim, i Starostwo Gayłowcy w Telszewskim, w zawiadywaniu skarbowem będące, oddać przyzwoitym porządkiem kazano. GL. Konownicin pochwalny reskrypt odebrał. Aktualny stan konsyliarz Finlandzki Gubernator Emin order S. Anny pierwszej klasy, drogiemi kamieniami ozdobiony otrzymał.

PARYŻ d. 20 września. O Hiszpanii i Portugalii wiadomość następującą odbieramy. G. Wellesley lądował pod zamkiem Peniche, nie mając przy sobie nad 6 do 7 t. żołnierzy Angielskich. G. Junot stał oszańcowany w mocnem stanowisku pod Lisboną, który ponieważ nie korzystał z pierwszej chwili, i nie uderzył na słabego nieprzyjaciela w początkach, dla niewiadomej przyczyny. Wellesley nie tracąc czasu drogiego zciągnął większą potęgę, i już mógł mierzyć się z wojskiem Francuzkiem w polu otwartem. O powodzeniu stron przeciwnych równie milczą Paryżkie iak Londyńskie pisma; tę jedynie powieść mamy, że rząd nasz morzem ani lądem żadnych prosto doniesień od G. Junot nie odebrał, albo też nie ogłosił; i podobno z nim komunikacya otworzona przez Marszałka Bessieres po zwycięztwie w Rioseco, powtórnie została przeciętą.

Zawczesna powieść była o przybyciu do Paryża G. Dupont, niewiadomo kędy się znajduje; szczerki wojsk jego do Rochefort jeszcze nie są odesłane; lękamy się nawet o los ięńców naszych słysząc z drugiej strony, że pospólstwo Hiszpańskie

obchodzi się nie ludzkim obyczajem z poymanem w drugich zdarzeniach Francuzami, iakoteż z ranionemi i choremi których w szpitalach znalazło. Generałowi Castannios w czynnościach wojennych pomaga najwięcej G. Reding Szef półków Szwajcarskich na żołdzie Hiszpańskim służących, brat Redinga, który przed kilku laty był Landammanem RPtey, zrobił w całym narodzie rewolucyą, dał prawo nowe, i nakoniec urząd ztracił po wtargnięciu Marszałka Ney do Szwajcarów na czele wojska Francuzkiego. Dupont zapędziwszy się pod Sewillę nie miał przy sobie nad 8 t. żołnierza; G. Wedel 6 t. d. 17 lipca atakowali potężnie Hiszpani, bronili się dzielnie Francuzi liczbą słabsi, bitwa trwała dzień cały, odnowiona rano nazajutrz przedłużyła się do wieczora; d. 19 Dupont ofiarował Hiszpanom kapitulacyą, która ledwie nazajutrz wiadomy skutek wzięła.

Rokoszenie względ mieć przestali na prawo narodów w Maladze, gdzie Konsula Francuzkiego zamordowano. Junty Sewilska i Valencyi w ścisłym są związku; Galicyjska u nich wzgardzona, pewnie dla tego, że wódz iey Cuesta dał się zwyciężyć. Catalończykowie nic spólnego nie mają z drugimi prowincyami. Sarragossa czyli była ostatecznie dobyta przez Francuzów, i dotąd w ich mocy zostaje, twierdzić nie możemy; słychać, że mnóstwo trupów nie grzebionych, któremi wszystkie domy, rynki, ulice zawałone były, w kraju i czasie gorącym sprawiły zarazę, od której unikając wojska nasze cofnąć się miały. Z regimentów Hiszpańskich w Danii pierwszy poymany i rozbrojony jest Algarvia konny, żołnierze do Magdeburga odesłani; do tężże twierdzy poydą inni których z Selandyi, i Jutlandyi Marszałek Bernadotte kazał do Niemiec prowadzić. Gdy korpusy Ney i Victor pośpieszają na wozach ku Pyreneyskim górcom, powiadała u nas, że wojsku pod Marszałkiem Soult zastępującemu Poméranią i Marchią Brandenburgską na miejscu zostać kazano; Mortier ponieważ wyciągnął już ze Szlaska, zatrzymać się ma w Frankonii, i pod Bareuth obozem stanąć.

Junta nadzwyczajna zwołana była 26 sierpnia w Bilbao, w Biskaii. Prezydował w niej na rozkaz Króla Massaredo G. Kapitan sił morskich i Minister. Po oprowadzeniu pełnomocnictw Deputatom od 113 gromad danego, Prezydent mówił o klęskach iakich Hiszpania doświadcza, gdzie zanie policzona jest nędza familiow z domów własnych wygnanych, iek matek, płacz sierot, które bez przytułku zostały, o ostatnim rozruchu wszczętym przez ludzi złośliwych w Bilbao. Zakończył na tem iż obywatele Biskaii iść za rozumem powinni; zgodzić się nato co Napoleon raz przedsięwziwszy nigdy nie może cofnąć; na co wielkie Mocarstwa lądowe zgodziły się, i nowe listy wierzytelne do ich Ministrów posłały, co ogromne armie wesprą i utrzymają; przywiązać się do Józefa Napoleona Króla Hiszpanii, który chce zagrześć w niepamięci oblężanie buntowników, i nie karać iak tylko dowódców i sprawców rozruchu, wylać na kraj swoje dobrodzieystwa, i czynić wszystko dla uszczęśliwienia narodu. Azatem wezwał deputatów do podania projektów Królowi dla utrzymania porzą-

dku i szczęścia tego kraiu. Członki Junty oświad-
czyli, iż do rozruchu w Bilbao bynajmniej nie
należeli, że chcą zawsze wierni zostać Królowi,
że pragną dla zachowania powagi Junty, urządzić
się prowincjonalną, któraby potłumiła burzliwych;
zawdzięczając zamiary dobroczynne Króla zaprzy-
sięgła Junta miłość wierność i posłuszeństwo Kró-
lowi Józefowi.

Dnia 11 na ostatniej parady, zgromadziwszy
Imperator straż przednią w ścisłe szeregi, rzekł do
żołnierzy. Po odniesionych zwycięstwach nad Du-
naiem i Wisłą, nagłym marszem Niemce przebyli-
ście, dziś chcę, byście chwili jednej nie odpoczy-
wając, całą Francją przebiegli. Żołnierze! wy
mnie potrzebni jesteście. Anglicy naieżdżają Por-
tugallią i Hiszpanią. Nieście wasze orły tryumfu-
jące aż do kolumn Herkulesa. Niech obrzydły Lam-
part ich widokiem przerażony przecz ucieka. Zem-
ściście się za obelgi nam wyrządzone. Przewyż-
szyście najsławniejsze woyska tegoczesne, ale
czyż wyrównaliście chwale Rzymskich zastępów,
które w jednej kampanii tryumfowały nad Renem
i Eufratem, w Jllirii i Hiszpanii. Długi pokoy,
szczęśliwość trwała, będą owocem pracy waszey.
Francuz prawdziwy, nie może i niepowinien udać
się do spoczynku, nim morza otworzy i wyzwoli.
Żołnierze! wszystko to co uczyniliście i jeszcze dla
szczęścia ludu Francuzkiego uczynicie, oraz dla
mojej chwały zdziałacie, na wieki w sercu moim
zachowam.

D. 17 września Imperator Napoleon podpisał
nową względem Uniwersytetu uchwałę. 1 Wielki
Mistrz Uniwersytetu wykona w kaplicy Imperator-
skiej z zwyczajną Arcy Biskupom ceremonią,
przysięgę w słowach. N. Panie! przysięgam Bogu
i W. J. Mci, że wypełnię obowiązki na mnie wło-
żone, że użyję władzy mnie danej dla uformowa-
nia obywatelów przywiązanych do religii, oyczy-
zny, Monarchy i rodziców, że rozszerzać będę
wszystkimi sposobami światło, nauki, i dobre oby-
czaje; że one uwieczniać będę dla chwały twojej
dynastyi, szczęścia dzieci, i pokoju oyców. 2 Od
1 stycznia 1809 edukacya publiczna w całym Pań-
stwie porucza się jednemu Uniwersytetowi. 3
Wszelka szkoła, któraby nie miała Dyplomu od
Wielkiego Mistrza zamknięta będzie. 4 Dla ufor-
mowania Uniwersytetu niekoniecznie na ten raz, lecz
trzeba od r. 1815 stycznia 1, aby członki przeszli
wszystkie stopnie fakultetu. 5 Przed 1 następującego
grudnia, Arcy Biskup lub Biskup każdego miey-
sca, gdzie będzie Akademia, i w niej fakultet teo-
logii, przedstawi W. Mistrzowi, zdatnych na Dzie-
kanów i Professorów teologii, do wyboru. 6 Do
fakultetów teologii w Strasburgu, Genewie, i trze-
ciego, który będzie ustanowionym w Montauban,
Prezydenci konsystorzów w tych miastach przed-
stawia kandydatów. 7 Wielki Mistrz wybierze dzie-
kanów i Professorów przed 1 stycznia 1809 zli-
czby kandydatów których być powinno trzy ra-
zy więcej niż jest placow. 9 Wielki Mistrz roz-
dawać będzie Katedry w fakultecie teologii do r.
1815 stycznia 1, a Katedry nauk i umiejętności
do r. 1811. Od tego czasu napotem przez kon-
kurs oddawane będą. 10 Aż do 1 stycznia 1815

porządek stopniow w mianowaniu urzędników nie
będzie zachowany. Zaden nie będzie mógł zostać
Officyalistą w Uniwersytecie lub Akademii; niema-
jąc lat 30 skończonych. 11 Wszyscy którzy przez
lat 10 uczyli, mają prawo mieć diploma od W.
Mistrza, na stopień ich urzędowi odpowiadający.
Ci którzy wybrani będą bez zachowania powyższe-
go porządku; podani zostaną do approbaty Impe-
ratorowi; który jeżeli na wybor zezwoli, odbiorą
patenta na stopnie ich urzędowi odpowiednie. Im-
perator mianować będzie konsyliarzów tytularnych,
którzy odbierać będą honory z pensją do ich przy-
wiązana. W lat pięć wezmą patent na konsyliar-
stwo dożywotnie, jeżeli przez ten czas sprawdzą
zaufanie i nadzieie ich Monarchy. 12 Przed 1 sty-
cznia 1809 W. Mistrz podług prawideł ustano-
wionych wybierze konsyliarzów zwyczajnych, In-
spektorów Uniwersytetu, Rektorów i Inspektorów
Akademii, Prowizorów i Cenzorów w Liceach.
13 Wszyscy Inspektorowie, Prowizorowie, Cenzo-
rowie, Professorowie i iakimkolwiek tytułem edu-
kacyi publiczney służący obowiąć powinni W. Mi-
strzowi przed 1 listopada, jeżeli chcą być częścią
Uniwersytetu Imperatorskiego i przyjąć należne po-
winności. 15 Przed 15 stycznia wszystkie człon-
ki Uniwersytetu wykonają przysięgę przepisana w
uchwale 17 marca postanowionej, bez czego spra-
wować swoich obowiązków nie będą mogli. 15
W. Mistrz wybiera ze trzech kandydatów, któ-
rych Podskarbi przedstawia, generalnego Kassiera
Uniwersytetu; ten obowiązany pilnować całości do-
chodów i rozchodów, być uległym Podskarbiemu,
i roczny rachunek zdawać. 16 Artykuł 90 i 94
uchwały 17 marca, co do wyboru Inspektorów
Uniwersytetu i Rektorów Akademii, zacznie się exe-
kwować od 1 stycznia 1811 r. 17 Główna pen-
sya młodziei składać się będzie roku pierwszego ze
stu uczniów, drugiego z 200, trzeciego roku lic-
ba dopełniona będzie. 18 Naczelnik tej szkoły
wybrany będzie przez W. Mistrza z pomiędzy
konsyliarzów dożywotnich. 19 Dom dla wysłużo-
nych zostanie wyznaczony w ciągu roku 1809. 20 Jak
dotąd 25 część zatrzymywała się z pensyi Prowizorów,
Cenzorów, i Professorów, na złożenie funduszu na
czas wysługi, tak napotem ona ze wszystkich pen-
syow Uniwersytetu wytrącaną i składaną, na fun-
dusz wysługi będzie. 21 Przychody w Lyceach
będą do kassy Uniwersytetu wnoszone co miesiąc, za
rozkazem Ministra wewnętrznych interessow i kwitacyą
Kassiera Uniwersytetu. 22 Opłata roczna z miast
będzie wnoszona co miesiąc do kassy w Lyceach.
23 Domy Lyceow, Kollegiow i Akademii, utrzymy-
wane będą kosztem tych miast, gdzie one będą za-
łożone. Azatem obywatele składać będą summy
potrzebne do ich utrzymania i naprawienia. 24
Kassa umarzająca ma prawo pożyczyc Uniwersyte-
towi Imperatorskiemu million na piąty procent.
Uniwersytet w miarę przychodu wypłaci się z dłu-
gu. 25 Roczna nadgroda dla uczniów w artykule
137 uchwały 17 marca wymienionych, jest dwu-
dziesta część płacy, iaką z nich wnosi każdy do pen-
syow, Instytutow, Kollegiow, Liceow, Seminariow,
26 Nadgroda dla uczniów zewnętrznych, na ma-
tych pensjach będących, opłacających się lub dar-

mo utrzymywanych wynosi równą sumę tej płacy iaką sami wnoszą. 27, 28, 29 i 30 Dyplomata pozwalające otworzyć szkołę, pieczęć, opłacane bydź powinny po 200, 300 400 i 600 franków przez Instytutorów i tych co one otrzymują. W. Mistrz Uniwersytetu Fontannes wykonał przepisana przysięgę.

Biskup w Soissons, rozesał okólne listy do wszystkich Plebanów swojej Diecezji, aby zachęcali lud Francuzki do czynienia wszelkich ofiar oyczynie i Imperatorowi, a mianowicie aby zapalali młodź do poświęcenia się szczęściu i chwale ich oyczyny. G. Sebastiani obeymie dowodztwo nad iedną dywizją armii Hiszpańskiej. Dywizye iedne po drugich ciągną przez Nancy, Dijon, Paryż, Orleans, Tours. Przez departamenta Indre i Loire ciągnąć ma wielka armia dni 12, codzień po 2000 ludzi. Donoszą z Bayonne że Król Katolicki przybył do Calahorra 31 sierpnia, gdzie był przyjęty z najwyższą radością; nieprzyjaciel opuścił Tudelę ścigany w swojej ucieczce. Regiment kawalerji Portugalskiej przechodził przez Lyon do Grai. Królowa Neapolitańska iadąc do swojej stolicy nocowała w Lyonie dnia 10. Wyjazd Imperatora do Niemiec niezdaie się daleki; towarzyszyć mu będą Xże Benewentu, Neufchatel, Frioul. Skrzynie z sprzętami i wiele koni przodem posłano. W fabryce porcellany Sevres umyślnie przygotowano serwis rzadkiej piękności. Miasta Francuzkie wystawiają bramy tryumfalne, dają wspaniałe ucztę dla wielkiej armii, która do Hiszpanii pośpiesza. Jey środkowym kolumnom Labruyere dowodzi. Piszą z Bayonne że Legion północny nad Ebro 200 Arragończyków zabił, a 300 wzięł w niewolę. Francuzi utrzymują się w swych stanowiskach. Hiszpański Konsul w Bayonne aresztowany, Francuzki w Walencji zamordowany.

Jeden z dzienników następujące pisze nad wojną Hiszpańską uwagi. Anglia toż samo działa w Hiszpanii, co ta za czasów ligi czyniła we Francji. Ma ona radę szesnastu. Król Jerzy 3 niewzględnym na Katolików Jrlandzkich, przybrał postać syna Karola 5. Wojska Napoleona bronić muszą handel, światło, ludzkosć i wszystkie dobrodziejstwa towarzyskie przeciwko zazartym wieśniakom, dumnym żebrakom, i tym którzy zbroczeni krwią wółobywatelów zaczęli od mordów i pożogi. Sam postrach może uspokoić szaleństwo ludu. Wielkiego trzeba usiłowania aby go zbawić, i wydobyć z ucisku lepszych szlachetniejszych i ucześniejszych Hiszpanów. Tłumy losem zebrane, toporem zmuszające wodzów do prowadzenia siebie, czyż nie są przerażone okropnemi klęskami, które przed powodzeniem nastaly? Gdy Junty, rady, zgromadzenia i wszystkie władze w niezgodzie, upodłone, wydają odezwę pełne przesadzonej dumy, buntownicy rozsypują się niosąc postrach i spustoszenie po wszystkich wsiach i miastach. Nie śmiają zbliżyć się do Ebro, ani miast dobywać, ani umieją obronić tych w których przyjęci zamkną się. Nie widać u nich ani słyhać huku artylleryi. Arragonia ma wiele do wymówienia Andaluzji, Biskaia podbita przekonała się, że rachuby na pomocy sąsiedzkich prowincji zawodne były. Nawar-

ra gotowa walczyć z rokoszanami; Katalonia przestała im dawać posiłki. To umysłow zdrętwienie i ta niezgoda, czyż niewyjawiają Anglików na ich brzegi wysadzonych? Wylądowawszy nie myślą bronić ludu przez siebie uzbroionego, lecz sami dla swojej obrony tłumi zwołują; podobni do maytków którzy wysiadłszy z okrętów lękaia się od nich oddalić. Ostrożności w Quiberon użyte, posłużą do wyprowadzenia z Hiszpanii ich wojsk w tej całosci, iak z nadbrzeżów Bałtyckiego morza powrócili. Zawsze iedna zdrada drugą przeplata i hańba po hańbie idzie.

Bydź może że Ministrowie, niszczący wojny stronnicy, niewytrzymają ostatniej tej próby. Do stycznia bunt Hiszpański zgaszonym będzie; a do tego czasu wiele wypadków zaydzie, które posłużą ludowi Angielskiemu do ich oskarżenia w Parlamencie w tej porze naywięcej rozbierającego. Nie ma Francuza a nawet i cudzoziemca któryby o tem wątpił. Jeżeli wojska Angielskie walczyć będą, ich klęska przerazi wyspiarzów niemogących urządzić obronę przeciwko wylądowaniu. Jeżeli pierzezną nie walcząc, nie nie potrafi zatrzeć tej hańby imienia Angielskiego, nie omamią Ministrowie ludu. Nie weszły nasiona zdrady i wiarołomstwa w Prussach zasiane. Nieszczęśliwy kray zapewnił sobie pokoy potrzebny. Austria równie potrzebna pokoiu, którego utrzymanie zaprzysiągł Monarcha, podwaja gorliwość w powszechnej lađu sprawie. Do miesiąca stycznia lub ieszcze pierwiey, dway potężni Monarchowie przyiąznią związani, mogą zapewnić tryumf tej sprawie, pokoy Europie, i wyzwolic handel świata.

WIEDEN d. 17 września. W wielu zagranicznych pismach umieszczono ciekawe domysły o przygotowaniach naszego dworu do wojny. Przedsięwzięte środki dla uformowania rezerwy wykonane są pomyślnie. Wszakże można zapewnić że nasz dwór z pierwszymi Mocarstwami w najlepszym jest porozumieniu; tego właśnie dowodzi dystynkcyja z iaką przyjmowano, na ostatniej uroczystości koronacyi, posłów Rossyjskiego i Francuzkiego. Oba na tę uroczystosć byli wezwani, a gdy pierwszy wymiawiał się niemieniem w Presburgu żadnego mieszkania, Cesarz ofiarował własny swój Pałac. Nasz poseł w Paryżu Graf Metternich częste miewa rozmowy z Napoleonem. Cała Monarchia Austriacka ma postać spokojną.

Franciszek I wydał edykt następujący. Już ogłosiłem wiernym poddanym naszym stan skarbu naszego; przełożyłem chęć niezmienną dla ich dobra zmniejszyć liczbę Wiedeńskich bankocetłów. I dla tego nowe podatki na ich wykupienie ustanowiłem. Gdy nie przewidziane potrzeby odkryły się, musiałem one raczej ułatwiać a wykupno papierów zawiesić. Czuję się zatem w obowiązku zapewnić wiernych poddanych, że skoro wydatki przestaną bydź koniecznemi, podatki do pierwszego celu użyte będą. Zdaie się że czas niedaleki w którym do skutku przyprowadzić będzie można pierwsze przedsięwzięcie. Tem czasem aby podwyższyć cenę bankocetłów postanawiam oddać pod hipotekę dobra dziedziczne Galicyjskie, Czeskie i Niemieckie, których prawdziwa wartość sto millionów przenosi.